

ΕΙΣ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΝ

Ο π. PIERRE MAURICE BENOIT

Υ Π Ο
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ Σ. ΒΛΑΧΟΥ

Στις 23 'Απριλίου σὲ ἡλικία 80 ἐτῶν ἀπεδήμησεν εἰς Κύριον στὰ 'Ιεροσόλυμα ὁ π. Pierre M. Benoit. Ὁ ἐκλιπών, ποῦ γεννήθηκε τὸ 1906 καὶ ἐργάσθηκε σὲ ὅλη τὴ ζωὴ του γιὰ τὴν 'Εκκλησίαν καὶ τὴ θεολογικὴ ἐπιστήμη, ἄφησε στὴν οἰκογένειαν τῶν ἐρευνητῶν τῆς Βίβλου ἓνα μεγάλο κενό. Σὲ ἡλικία 18 ἐτῶν ἔγινε Δομηνικανὸς μοναχὸς καὶ τὸ 1932 ἐκλήθη ἀπὸ τὴ μεγάλη φυσιογνωμία τοῦ π. Lagrange ὡς Καθηγητῆς τῆς Κ. Διαθήκης στὴν École Biblique (des Dominicains) de Jérusalem. Ὁ π. Benoit ἦτο ὁ οὐσιαστικὸς συνεχιστῆς τοῦ ἔργου τοῦ π. Lagrange καὶ τὸ 1967, τιμῶντας τὴ μνήμη του, ἐξέδωκε τὰ «Souvenirs Personnels (1889-1913)»¹ σχετικῶς μὲ τὴν ὑπὸ τοῦ P. Lagrange ἴδρυση τῆς École Biblique des Dominicains de Jérusalem.

Μεγάλῃ ὑπῆρξε ἡ προσφορὰ του κατὰ τὰ 15 χρόνια (1953-1968), ποῦ διηύθυνε τὸ γνωστὸ ἐπιστημονικὸ περιοδικὸ Revue Biblique γράφοντας μιὰ σειρά ἀπὸ ἄρθρα, σχολιάζοντας σοβαρὰ βιβλικὰ θέματα καὶ προβλήματα καὶ κἀνοντας πολλὰς βιβλιοκρισίες². Εἰδικώτερα τὰ θέματά του ἦταν ἐμπνευσμένα

1. P. Benoit (ed), Le Père Lagrange. Au service de la Bible, Souvenirs personnels. Paris 1967. Ἄρκει ὁ ἀναγνώστης νὰ συμβουλευθῇ τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ π. Benoit στὸ βιβλίον αὐτὸ γιὰ νὰ διαπιστώσῃ, ὅτι τὰ ὅσα γράφει μὲ θαυμασμὸ γιὰ τὸν π. Lagrange ἀπετέλεσαν γι' αὐτὸν τὸ πρότυπον καὶ τὰ ιδεώδη τῆς ζωῆς του. Βλ. ἐνθ' ἄνωτ., ἰδίως 13-15. Λόγω τῶν ἐκκλησιαστικῶν καὶ θεολογικῶν προστριβῶν, ποῦ ἐδημιουργήθησαν στὴ Ρωμαιοκαθολικὴ 'Εκκλησίαν κατὰ τὰ τέλη τοῦ παρελθόντος αἰῶνος σχετικῶς μὲ τὴν ἴδρυση τῆς École Biblique ἀπὸ τὸν π. Lagrange καὶ οἱ ὅποιοι διήρκεσαν ἐπὶ πολλὰς δεκαετίες, τὸ ὡς ἄνω βιβλίον παρουσίασε μεγάλο ἐνδιαφέρον ἰδίως στοὺς ἐκκλησιαστικοὺς καὶ θεολογικοὺς κύκλους τῆς Ρώμης καὶ ὡς ἐκ τούτου μετεφράσθη καὶ στὴν ἰταλικὴ γλῶσσα: Lagrange, Marie-Joseph, Il Padre Lagrange al servizio della Bibbia. Ricordi personali Trad. A. Pini N. Cavalletti, Prefazione di P. Benoit. Brescia, Morcelliana 1969.

2. Ἐνδιαφέρον παρουσιάζει ἰδίως γιὰ τὸ πρόβλημα τῶν Συνοπτικῶν ἢ ἐκτενῆς ἀπάντησης τοῦ Bruno de SOLAGES, «Mathématiques et Évangiles», ἐν Bulletin de Littérature Ecclésiastique 61,4/1960, 287-311, στὴν ἐπίσης ἐκτενῆ σχετικὴ βιβλιογρα-

ἀπὸ τῆ Βίβλο³, τὴν ἐρμηνευτικὴ προβληματικὴ⁴, τὴ μέθοδο τῆς ἱστορίας τῶν μορφῶν (Formgeschichte)⁵, τὴν ἐρμηνεία καὶ τὴ διδασκαλία τῶν Συνοπτικῶν⁶ καὶ τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ἰωάννου, τῶν Πράξεων τῶν Ἀποστόλων, τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Παύλου⁷, καθὼς ἐπίσης τὴ ραββινικὴ φιλολογία, τὶς πηγῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ⁸ καὶ τὴ θεολογία τοῦ Thomas d’ Aquin⁹. Γνώστης βαθύς τῆς

φία τοῦ π. Benoit μετὸν τίτλο· «Synopse Grecque des Évangiles», ἐν Revue Biblique 67,1/1960, 93-102.

3. «Inspiración y revelación», ἐν «Concilium» Revista internacional de Theologia, 10/1965, 13-32. «Révélation et Inspiration selon la Bible, chez saint Thomas et dans les discussions modernes», ἐν Revue Biblique 70/1963, 321-370, ποὺ μετεφράσθη στὴν ἰταλική. «De l’ étude de l’ Écriture sainte et de sa place dans une nouvelle structure des études ecclésiastiques», ἐν «Seminarium» 4 (1966, 842-852. «La Primauté de saint Pierre selon le Nouveau Testament», ἐν Istina 1953/3, 305-334, στὰ πλαίσια μιᾶς εὐρυτέρας διερευνήσεως τοῦ ἐπιμάχου θέματος ἐκ μέρους τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν θεολόγων, ποὺ περιελάμβανε καὶ τὴν Π. Διαθήκη. (Βλ. A.-M. Dubarle, La Primauté de Pierre dans Matthieu, XVI, 17-19. Quelques références à l’ Ancien Testament, ἐνθ’ ἄνωτ., 335-338. P. Dreyfus, La Primauté de Pierre à la lumière de la théologie biblique du reste d’ Israël, ἐνθ’ ἄνωτ. 338-346).

4. Exégèse et Théologie, I-II, Paris 1961. III, Paris 1968, IV, Paris 1982. Μετεφράσθη στὴν ἰταλική.

5. «Réflexions sur la Formgeschichtliche Methode», ἐν Revue Biblique 53/1946, 481-512. ‘Ο π. Benoit ἀφιερώνει στὴ μέθοδο τῆς ἱστορίας τῶν μορφῶν (Formgeschichte) καὶ τὴν καθ’ ὅλου σκέψη τοῦ R. Bultmann πολλὰς καὶ ἐνδιαφέρουσας σελίδες. Βλ. Exégèse et Théologie, I, Paris 1961, 25-91.

6. «Le récit de la Cène dans Lc. XXII,15-20. Étude de la critique textuelle et littéraire», ἐν Revue Biblique 48/1939, 357-393. L’ Évangile selon Saint Matthieu. La Sainte Bible de Jerusalem. Paris (1950) 1961. L’ Évangile selon Saint Marc. La Sainte Bible de Jerusalem. Paris 1961. L’ Évangile selon Saint Luc. La Sainte Bible de Jerusalem. Paris 1961.

7. Les Epîtres de Saint Paul aux Philippiens, à Philémon, aux Colossiens, aux Ephésiens. La Sainte Bible. Paris (1949), édition revue 1969.

8. «Sénèque et Saint Paul», ἐν Revue Biblique 53/1946, 7-35.

9. «Révélation et inspiration selon la Bible, chez saint Thomas et dans les discussions modernes», ἐν Exégèse et Théologie, III, Paris 1968. 90-142. Prophecy and inspiration. A Commentary on the Summa Theologica II-II, questions 171-178; Trad. by P. Synave, N. York 1961. «Le Christ et ses anges dans l’ oeuvre de saint Thomas», ἐν Bulletin de Littérature Ecclésiastique 44/1943, 93-117. Saint Thomas D’ Aquin, Traduction P. Synave - P. Benoit, Somme théologique: La Prophétie. (Notions générales) Paris 1947. Ἡ εὐαισθησία τὴν ὅποια ὁ π. Benoit ἐπιδεικνύει γιὰ τὴ θεολογία τοῦ Thomas d’ Aquin ὀφείλεται ἀσφαλῶς στὸν π. Lagrange, ἀφοῦ ὁ ἴδιος στὴν εἰσαγωγή του στὸ «P. Lagrange. Au service de la Bible. Souvenirs personnels», γράφει· «Je me le rappelle m’ introduisant pour la première fois dans la bibliothèque de l’ École biblique et m’ y disant devant les rayons chargés des oeuvres de saint Thomas et de ses commentateurs: «On a pu m’ attaquer sur mes opinions critiques : on ne m’ a jamais reproché une faute de théologie». Ἐνθ’ ἄνωτ.,

ἐποχῆς τοῦ Βυζαντίου, ὁ π. Benoit ὑπῆρξε σχεδὸν μοναδική φυσιογνωμία στὸ ἀντικείμενο τῆς ἱστορικῆς τοπογραφίας τῶν Ἱεροσολύμων¹⁰ καὶ ἐπεχείρησε μάλιστα νὰ καθορίσῃ τὸν ἀκριβῆ τόπο τοῦ Prétoire τοῦ Πιλάτου κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Κυρίου. Ἡ ἐμπειρία του στὸ χῶρο τῶν ἀρχαιολογικῶν ἐργασιῶν καὶ ἐρευνῶν¹¹ στὰ πλαίσια τῆς πολυμεροῦς δραστηριότητος τῆς École Biblique et Archéologique Française κατὰ τὸν τελευταῖον αἰῶνα ὑπῆρξεν ἀσφαλῶς σπανία¹². Τοῦτο εἶναι προφανές στὸν ἀπολογισμό, ποὺ μόλις λίγο πρὶν ἀπὸ τὸ θάνατό του ὁ ἴδιος ἔκαμε σχετικῶς μὲ τὶς «Activités archéologiques de l'École Biblique et Archéologique Française à Jérusalem depuis 1890», οἱ ὁποῖες ἐδημοσιεύθησαν λίγους μῆνες μετὰ τὸ θάνατό του στὴ Revue Biblique (94,3/1987, 397-424).

Ἀπὸ τὸ 1954 καθιέρωσε τὴν ἐτήσια ἔκδοση τοῦ Chronique archéologique στὴν ὁποία ἐξετίθεντο ἀπὸ τὸν κάθε ἐρευνητὴ τὰ πρόσφατα ἀποτελέσματα τῶν προσωπικῶν του ἐρευνῶν. Συνεργάσθηκε ἐπίσης μὲ τὴν Bible de Jérusalem σχετικῶς μὲ τὴν ἔκδοση τῶν ὑπομνημάτων τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ματθαίου, τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Παύλου πρὸς Φιλιππησίους, Φιλήμονα, Κολοσσαεῖς καὶ πρὸς Ἐφεσίους.

Τὸ 1971 διεδέχθη τὸ R. de Vaux στὴν ἔκδοση τῶν «Manuscripts de Qumran» et du désert de Juda», θέση ποὺ λόγφ τῆς ἀσθενείας του ἐγκατέλειψε τὸ 1986. Σχετικῶς μὲ τὶς ἐκδόσεις αὐτὲς ἡ δραστηριότητά του ἀναφέρεται στὴν ἀποκρυπτογράφηση τῶν ἐλληνικῶν εὐρημάτων τοῦ Wady Murabba 'ât¹³ καὶ τὰ ἐλληνικὰ ἀποσπάσματα τῶν κειμένων τοῦ σπηλαίου 7 τοῦ Qumran¹⁴, ποὺ ἀποτελοῦν ἐργασίες πολύτιμες γιὰ τοὺς εἰδικοὺς ἐρευνητάς.

Ὁ π. Benoit εἶναι ὁ οὐσιαστικὸς ἐρευνητὴς τῆς «Synopsis des Qua-

13. Πρβλ. ἐπίσης τὴ φράση αὐτοῦ τοῦ P. Lagrange «Aussi bien, il fallait avant tout s' adonner à la théologie de saint Thomas». Ἐνθ' ἄνωτ. 29.

10. «L' Antonia d' Hérode le Grand et le Forum Oriental d' Aelia Capitolina», ἐν Harvard Theological Review, 64/1971, 135-167.

11. Les recentes découvertes au désert de Juda. Brussel 1952. P. Benoit - J. T. Milik, Discoveries in the Judaean Desert: II. Les grottes de Murabba 'ât. Oxford 1961.

12. Ἀρκεῖ ὡς πρὸς τοῦτο νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν ἡ ὑποδειγματικὴ ἔκδοση καὶ οἱ συγκριτικοὶ σχολιασμοὶ ἐνὸς ἐν πολλοῖς κατεστραμμένου χειρογράφου, τὸ ὁποῖο γιὰ πρώτη φορὰ δημοσιεύει μὲ τὸν τίτλο «Une reconnaissance de dette du IIe siècle en Palestine. Studi in onore di A. Calderini e Rab. Paribeni, vol. II, 257-72. Milano 1957.

13. J. S ch w a r t z, Recencions. P. Benoit — J. T. Milik, Discoveries in the Judaean Desert: II. Les grottes de Murabba 'at, ἐν Revue Biblique, and R. de Vaux, Oxford 1961, ἐν Revue Biblique 68/1961, 415-418.

14. P. Benoit, «Note sur les fragments Grecs de la grotte 7 de Qumran», καὶ «Nouvelle note sur les fragments grecs de la grotte 7 de Qumran», ἐν Revue Biblique, 79/1972, 321-324 καὶ 80/1973, 5-12 ἀντιστοίχως.

tre Évangiles»¹⁵ στη γαλλική γλώσσα (1766) και η έργασία του «Passion et Résurrection du Seigneur», επαινεθεΐσα διεθνῶς, μετεφράσθη έκτος τῆς ἀγγλικῆς και στην ἰταλική γλώσσα¹⁶. Πρέπει δὲ ν' ἀναφερθῆ, ὅτι τὸ ἄρθρο τοῦ περὶ τῆς «ἀπογραφῆς τοῦ Κυρηνάου» (recensement de Quirinius) κατεχωρίσθη στὸ Supplement au Dictionnaire de la Bible¹⁷. Ἐπίσης διετέλεσε διευθυντῆς τῆς École Biblique et Archéologique Française κατὰ τὴν περίοδο 1966-1971, και ὑπῆρξε μέλος τῆς Commission Biblique Pontificale, μετασχὼν ὡς εἰδικὸς ἐπιστῆμων στὴ Β' Σύνοδο τοῦ Βατικανοῦ (1963-1965). Τὸ 1986 σχεδὸν ἓνα μὲνός χρόνος πρὸ τῆς εἰς Κύριον ἀποδημίας του, σὲ μιὰ συνέντευξή του, ποῦ ἐδημοσιεύθη στὸ Biblical Archaeological Review, ὁ π. Benoit περιγράφει μὲ βαθύ στοχασμὸ και συγκλονιστικὴ εὐαισθησία τὸ θρησκευτικὸ μήνυμα τῆς Βίβλου πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Θὰ πρέπει ὅμως νὰ ἐξαρθῆ, ὡς τὸ πλέον χαρακτηριστικὸ γνώρισμα τῆς μορφῆς τοῦ π. Benoit, ἡ σημασία τὴν ὁποίαν αὐτὸς ἀπέδιδε στὸν ἀνοικτὸ διάλογο και ὁ τρόπος μὲ τὸν ὁποῖο κατανοοῦσε τὴν ἐπιστημονικὴ συνεργασία. Ἄρκει πρὸς τοῦτο νὰ σταχυολογήσῃ κανεῖς τίς πρῶτες μὲνός φράσεις μερικῶν δημοσιευμάτων του, ὡς: «L' article qu' on vient de lire (Πρόκειται γιὰ τὸ ἄρθρο L. - H. VINCENT, «Le Lithostrotos évangélique», ἐν Revue Biblique 59/1952, 513-530) se termine par une invitation courtoise à la discussion. En cette invitation, le R. P. Vincent a bien voulu me l' adresser personnellement, en me priant d' exposer sa manière de voir. On ne saurait montrer plus de respect pour la liberté de la recherche scientifique, et je le remercie sincèrement pour son geste chevaleresque». (P.M. BENOIT, «Prétoire, Lithostroton et Gabbatha», ἐν Revue Biblique 59/1952, 531), ἤ: «Depuis le XIXe siècle, des chercheurs français se sont consacrés, à côté de savants d' autres pays, à l' étude archéologique de la Palestine» (P. M. BENOIT, «Activités Archéologiques de l' École Biblique et Archéologique Française à Jérusalem depuis 1890», ἐν Revue Biblique 94/1987, 397). Ὁ πατὴρ Benoit, ἰστάμενος μακρὰ ἀπὸ δογματισμοῦς, αὐταρχισμοῦς και ἀπόλυτες διατυπώσεις ὑπῆρξε ἀντιθέτως πρόσφορος πάντοτε νὰ ἀκούσῃ και νὰ προσπαθῆσῃ νὰ κατανοήσῃ τίς σκέψεις, τὴν ψυχολογία, τίς τάσεις και τοὺς προσανατολισμοῦς τῶν συναδελφῶν του, κατανοῶν πολλὰς φορές τίς δυσκολίες τῆς ἐρένης και συμμεριζόμενος τίς ἀντιπαραθέσεις. Ἔτσι ἀπέβη πράγματι πρότυπο καρποφόρου και ἀξιοπρεποῦς ἐπιστημονικῆς συνεργασίας, τοποθετώντας τὸν ἑαυτὸ του πάντοτε δίπλα στὴν

15. P. Benoit — M. E. Boismard, Synopse de quatre Évangiles en français avec parallèles des apocryphes et des Pères, I (Textes). Paris 1966.

16. Passion et Résurrection du Seigneur. Paris 1966.

17. Paris 1979, 674-719, ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Λουκ. 2,1-5:

ὑπαρξῆ καὶ τὴν προσπάθεια τῶν συναδέλφων τοῦ καὶ ἐκτιμώντας τὴν προσφο-
ρὰ καὶ τὴν συνεισφορά τους στὴ βιβλικὴ ἔρευνα. Γιὰ ἄλλους αὐτοὺς τοὺς λόγους
συμμεριζόμεθα κ' ἐμεῖς τὴ γνώμη τῆς Συντακτικῆς ἐπιτροπῆς τῆς Revue
Biblique, ὅτι ὁ π. Benoit θὰ μπορούσε δίκαια νὰ ὀνομασθῆ ὁ Sainte-Beuve
τῆς Κ. Διαθήκης¹⁸, καθὼς ἐπίσης καὶ πῶς ἡ μελέτη τῆς προσωπικότητός του
προσφέρει σὲ μᾶς σήμερα τὴ σπάνια δυνατότητα καὶ εὐτυχία νὰ ἀντιληφθοῦμε
—ὅσοι ἀντιλαμβανόμεθα ἢ θέλουμε νὰ ἀντιληφθοῦμε— τὸ μεγαλεῖον ἢ ἄλλως
τὸ «χαρίεν» τοῦ ἀνθρώπου καὶ τοῦ ἀνθρωπίνου «πολιτισμοῦ» στὰ πλαίσια
τῆς ἐπιστημονικῆς ἐργασίας καὶ συνεργασίας.

18. Βλ. Revue Biblique 94,3/1987, 396.